

SLOVENSKI

Poročevalec

Direktor: Rudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 4, telefon 55-22 do 55-26 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 50/III, telefon 45-75 in 46-21 - Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 35-36 za ljubljanske naročnike 24-83, za zunanje 33-32 - Poštni predaj 29 - Tek. račun NB 601-96321-4 - Mesečna naročnina 140 din

POLOŽAJ V NEMČIJI

Meja med Vzhodno in Zahodno Nemčijo še vedno zaprta

Zmeda v zahodnem Berlinu - Poziv Wilhelma Piecka - Komentar »Sunday Timesa«

Berlin, 2. junija (Reuter). Vzhodna Nemčija je že drugi dan prepovedano ozemlje za vse Nemce iz Zahodne Nemčije in Zahodnega Berlina. Ze pred šestimi dnevi je vlada Vzhodne Nemčije objavila, da bo mogoče priti na ozemlje Vzhodne Nemčije samo s posebnimi dovoljenji, ni pa povedala, kdo bo ta dovoljenja izdajal. Včeraj zgodaj jutraj je vzhodnonemška policija prepovedala vsem Nemcem iz Zahodnega Berlina vstop na ozemlje Vzhodne Nemčije, nato so to prepoved preklicali in jo zopet uvedli, tako da sedaj vlada na obeh straneh velika zmeda. Za transport med Vzhodnim in Zahodnim Berlinom niso bile uvedene omejitve, pa tudi avtomobilska cesta Helmstedt-Berlin med Zahodno Nemčijo in Zahodnim Berlinom ni zaprta, razen za britanske in ameriške patrulje. Ze sedmi dan pa so prekinjene telefonske zveze med Vzhodnim in Zahodnim Berlinom.

Meja med Vzhodno in Zahodno Nemčijo pa je od sinoči dalje v dolžini 70 km zaprta. Sovjetske oblasti so tudi ustvarile notranjo cono, široko 5 km. Vsi protesti zahodnih veleposil so bili do sedaj brezuspešni. Predsednik vzhodnonemške republike Wilhelm Pieck je včeraj pozval Nemce v Zahodni Nemčiji, naj zavrnejo poziv za priključitev k evropski armadi, za plačevanje davkov itd. Po Piekovi oceni vodi splošna pogodba z Zahodno Nemčijo v vojno in v uničenje nemškega naroda, medtem ko vodi sovjetski predlog - tako zatrjuje Pieck - v mir in vzpostavljenje nemške enotnosti. Predsednik vzhodnonemške republike je pozval Zahodne Nemce, naj se bore z vsemi sredstvi proti splošni pogodbi in za razgovore med štirimi velesilami po sovjetskih predlogih.

Gibanje za odcepitev Natala od južnoafriške unije

Durban, 2. junija (Reuter). V južnoafriški pokrajini Natal se je pojavilo močno gibanje za odcepitev od Južnoafriške unije. Voditelji tega gibanja zatrjujejo, da je Malanova vlada prekršila ustavo z uvedbo vrhovnega parlamentarnega sodišča, ki odpravlja neodvisnost sodišč v Južnoafriški uniji in prenaša najvišjo sodno oblast na osrednji parlament, v katerem prevladujejo Mallanovi nacionalisti.

Brazilski veleposlanik pri Maršalu

Beograd, 2. junija. Predsednik zvezne vlade, maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je sprejel danes ob 10 dopoldne v Belem dvorcu g. Ruy P. de Couta, novoimеноvanega izrednega in polno-močenega veleposlanika Združenih držav Brazilije v Jugoslaviji.

Ameriški filmski režiser Slavko Vorkapič prišel v Jugoslavijo

Reka, 2. junija. Danes popoldne je prispela v reško luko iz Amerike oceanska motorna ladja »Srbija«, ki je pripeljala 4500 ton raznega tovora, med drugim tudi mast. S parnikom je prispelo 31 potnikov, od katerih je 20 jugoslovanskih Američanov, ter 11 Jugoslovancev. Med potniki je tudi nekaj Slovencev. Najznamenitejši potnik, ki je prispel s to ladjo, pa je Slavko Vorkapič, ki je znan v Ameriki kot edini filmski režiser jugoslovanskega porekla. Slavko Vorkapič bo ostal več mesecev v naši državi ter bo imel predavanja na filmski visoki šoli v Beogradu. Snemal bo tudi več filmov. Izvedelo se je, da se zanimajo za snemanje v Jugoslaviji tudi nekatere ameriške filmske družbe.

Avstrijskim nacistom ni všeč ameriški veleposlanik

Dunaj, 2. junija. Nacistična avstrijska stranka »Liga neodvisnih« je zahtevala od predsednika Trumana, da odpokliče iz Avstrije ameriškega veleposlanika in visokega komisarja Walterja Donnellyja, ker se je »vmešaval v zakonodajno Avstrijo«. Liga neodvisnih je bila ustanovljena 1949 in ima 15 sedežev v avstrijskem parlamentu.

Zadnje vesti

Washington, 2. jun. Vrhovno sodišče ZDA je po tritedenskem razpravljanju z večinskim glasom odločilo, da je bila zapletena jeklar-ske industrije nezakonita. To pomeni, da bo morala ameriška vlada jeklarsko industrijo vrniti jeklarskim družbam.

Nekaj ur po odločitvi vrhovnega sodišča je 650.000 ameriških jeklarjev pričelo stavkati. Phillip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij je priporočil delavcem, naj zapustijo tovarne mirno, t. j. naj ne razbijajo strojev in tovarniških naprav. Istočasno je pozval industrijce, naj se pripravijo na čimprejšnja pogajanja.

Natal ima pogoje za samostojnost - Britanski tisk o Južni Afriki

Natal, v katerem je britanski vpliv odločilen, ima velika nahažljajša premoja, sladkorne plantaže in zelo razvito gozdno industrijo, tako da ima pogoje, da bi lahko obstajal kot samostojna država, če bi izstopil iz unije. Natalsko pristanišče Durban je eno izmed največjih na južni polobli. Opazovalci domnevajo, da bi Vel. Britanija utegnla podpreti stališče Natala, dvomijo pa, da bi Malanova vlada privolila v odcepitev te pokrajine.

Prevoz raškega premoja po novi progi Lupoglav-Štalje

Zelezniška direkcija v Ljubljani je že dni prevzela od železniškega gradbenega podjetja novo zgrajeno progo Lupoglav-Štalje v dolžini 53 km. V zadnjem času so napravili še dreznaje na mestih, kjer se je to izkazalo kot potrebno, in zavarovali nasipe. Sedaj se bo začel redni prevoz raškega premoja po novi progi in dalje v notranjost države, tako da bo odpadla potreba prevažanja premoja po morju do Reke in zopetnega prekladanja na vagonne. Glede na povečanje raškega premojnega bazena z železniškim omrežjem, se raški rudarji pripravljajo, da bodo v juniju nadalje povečali svojo proizvodnjo in v celoti dosegli polletno plansko nalogo. Nova proga poteka nedaleč od novega rudnika Podpičane, ki doslej ni mogel razviti svoje proizvodnje.

Britanski tisk o Južni Afriki

London, 2. junija (Tanjug). Vodilna britanska časnikarstva v svoji včerajšnji številki uvodnike južnoafriškimi problemom. Britanski tisk zadnje tedne večkrat ostro graja rasistično in protidemokratsko politiko južnoafriške vlade in njenega predsednika dr. Malana.

»Britanija ne more mirno gledati, kako Južna Afrika politično propada, piše »News Chronicle«. Casnik zahteva, naj bi dobilo ljudstvo Južne Afrike pomoč, da bi v tej težki noči vzpostavili zakonske pravice.

Britanski »Daily Herald« piše, da dr. Mallan krši najbolj temeljne človečanske pravice in da takšna politika južnoafriške vlade vse preveč spominja na Hitlerja. Casnik piše, da bri-

Še en neuspeh britanskih informirojcev

London, 2. junija (Tanjug). V Sheffieldu se je včeraj izjalovil drugi poskus britanskih informirojcev v zadnjem letu, da bi spremenili to mesto v svojo trdnjavo. Mladinskemu festivalu, ki ga je priredila informirojska stranka Velike Britanije, ni prisostvovalo več kot 200 manj zainteresiranih gledalcev. Med mladinskimi delegati so opazili tudi precejšnje število nenavadno starih mladincev. Znano je, da je svetovni kongres pristajal na miru, ki je pod okriljem Moskve, skušali organizirati želani svoj sestanek v Sheffieldu in da ga je moral imeti zaradi neuspeha v Varšavi.

Folklorni ansambl LR Srbije pri lordu Beaverbrook

London, 1. junija (Tanjug). Clani državnega ansambla narodnih plesov Srbije, ki z velikim uspehom gostujejo v Londonu, so bili včeraj gosti lorda Beaverbrooka. Naši umetniki so bili celo popoldne na posestvu visokega britanskega ministra in tam izvedli del svojega programa. Med gosti, ki so pozdravljali vsako točko programa, so bili bivši minister Brandon Brahen, štirje člani britanskega Zgor-njega doma in znani karikaturlist Low.

POMEN VINODOLSKE HIDROELEKTRARNE za Hrvatsko in Slovenijo

V nedeljo je ob pomembni slovesnosti začela obratovati hidroelektrarna na Vinodolu, največji elektrifikacijski objekt, ki smo ga zgradili po osvoboditvi.

Vinodolska hidroelektrarna je velika pridobitev za elektrifikacijo Hrvatske in tudi Slovenije. Njena prvenstvena vloga je namestiti manjkajočo energijo v dobi, ko imajo hidroelektrarne na Dravi in Soči premalo vode. Po svoji zmogljivosti bo vinodolska elektrarna, ko bo dočela zgrajena, lahko krila ne le primanjkljaj ob nizki vodi na naših velikih rekah, marveč bo lahko dajala tudi velike količine električne energije v rednem obratovanju. Sedaj morajo elektrarne v Sloveniji dajati so-prednji Hrvatski na leto okrog 250 milijonov kilovatnih ur električne energije. Danes slovenske elektrarne nimajo večjih težav nuditi Hrvatski to energijo. Ko pa bodo dovršeni veliki ključni objekti v Sloveniji, zlasti ko bo začela obratovati tovarna glinice in aluminija v Strnišču, pa bo Slovenija sama potrebovala to energijo in bo potrebovala ob nizki vodi še pomnoč.

Nova hidroelektrarna Vinodol pomeni skupaj z nedavno dovršeno hidroelektrarno Ozalj II. bistveno zboljšanje lastne proskrebe Hrvatske za električno energijo. Se letos pa bo začela obratovati tudi nova termoelek-

trarna Konjščina v Hrvatskem Zagorju.

Stroški za gradnjo hidrocentrale Vinodol so bili sicer veliki, vendar se bodo kaj hitro izplačali, ker nam bo ta hidroelektrarna dajala najbolj dragoceno električno energijo, namreč v dobi, ko bi morali sicer močnejše vpreči v proizvodnjo termoelektrarne, ki proizvajajo mnogo dražjo energijo. Prvi agregat vinodolske elektrarne bo zaenkrat lahko izkoriščal le vodo iz umetnega jezera Bajer, kmalu pa bodo postavili drugi in pozneje tretji agregat, vsak po 28.000 kilovatov, kajti se letos bo v glavnem zgrajena velika zemeljska pregrada v dolini Lokvarke, kjer bo nastalo drugo, mnogo večje umetno jezero s 30 milijoni kubikov vode, v tretji etapi pa bodo zgradili še umetno jezero Križ s 5,7 milijona kubikov vode. Ko bo imela elektrarna na razpolago vso to vodo, bo z vsemi tremi agregati lahko dajala 84.000 kilovatov in bo sposobna kriti tudi največje konice obtežbe v elektroenergetskem sistemu Hrvatske in Slovenije.

Vinodolska elektrarna bo izkoriščala vodo iz umetnih jezer v glavnem le tedaj, kadar elektrarne Zahodne Hrvatske in Slovenije ne bodo mogle dajati dovolj energije, ker bo na ta način zmogljivost vinodolskega sistema najbolj izkoriščena. Sodelovanje med elektrarnami Slovenije in Hrvatske v smeri medsebojne pomoči bosta regulirala glavni dispečer električne energije v Ljubljani in glavni dispečer v Zagrebu, ki bosta v stalni medsebojni zvezi. Ob takem sodelovanju bomo lahko prihranili precej premoja v naših termoelektrarnah, ki bodo vključene le tedaj, ko ne bo dovolj cenene električne energije iz hidroelektrarn energetskega sistema Hrvatske in Slovenije.

Obnavljanje jugoslovanske svobodne cone v Solunu

V kratkem bomo začeli obnavljati našo svobodno cono v solunski luki, ki je med vojno zelo trpela, tako da cone še ne moremo uporabljati za uvozni in izvozni promet. Pred vojno je šlo čez jugoslovansko svobodno cono v Solunu na leto okrog 250.000 do 300.000 ton blaga. Obnavljanje prometa čez svobodno cono v Solunu bo znatno olajšalo našo trgovinsko izmenjavo z deželami Bliznjega in Daljnega vzhoda. Jugoslovanska svobodna cona v Solunu je bila ustanovljena leta 1913 s konvencijo med takratno Srbijo in Grčijo, leta 1923 pa je bila konvencija obnovljena z veljavnostjo 50 let.

Temeljita izobrazba je važna naloga uslužbencev naših državnih ustanov

Na II. kongresu Sindikata uslužbencev državnih ustanov Jugoslavije, ki je bil v nedeljo in ponedeljek v Beogradu, sta predsednik osrednjega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj in predsednik centralnega odbora Sindikatov namencev državnih ustanov Marjan Vivotd v svojih govorih poudarjala, da je temeljito izobrazevanje v političnem in strokovnem pogledu zelo važna naloga sindikata in vseh uslužbencev naših državnih ustanov. Sindikalne organizacije in sami člani imajo velike naloge v boju

zoper birokracijo in centralizem, ki se uspešno izvaja v naši državi.

Predsednik Vivotd je navedel, da so bili v Sovjetski zvezi leta 1938 stroški za upravni državni aparat 4 in pol milijarde rubljev in da so se z zadnjim proračunom dvignili že na 14,4 milijarde rubljev. V naši državi pa se uvaja takšen sistem državnega gospodarstva, ki jamči za maksimalno samoupravo delovnega ljudstva v delavskih svetih v podjetjih, državljskih svetih pri ljudskih odborih itd. in se tako pre-

naša čedalje več poslov od izvršilnih organov na kolektive in samoprave delovnih ljudi. Z zadnjim reorganizacijo ljudskih odborov se je zmanjšal aparat za okoli 24.000 uslužbencev, ki so vsi dobili za ljudsko in državno skupnost drugo važno delo.

Govoril je tudi o napakah pri razmestitvi uslužbencev ter navedel za primer, da je na Hrvatskem od 4500 visoko kvalificiranih strokovnjakov v Zagrebu, Splitu, Osijeku in na Reki 2700 takih strokovnjakov, medtem ko je veliko pomankanje osebja z visoko kvalifikacijo v drugih krajih. LR Hrvatska ima 1546 pravnikov, a na službenih mestih v Zagrebu jih je 693. Za pravilno razmestitev kvalificiranega osebja bi se morale v večji meri brigati sindikalne organizacije, prav tako pa bi morale skrbeti, da bi se njihovi člani bolj zavzeli za nadaljevanje in končanje svojih studij. V prvi vrsti pa morajo sindikalne organizacije skrbeti za ideološko izobrazbo svojega članstva.

Razprava o poročilih se še nadaljuje, ker se je priključilo izmed delegatov mnogo govornikov.

Kongresa se, kakor znano, udeležujejo tudi predstavniki sindikalnih organizacij iz Francije in STO. Predstavniki francoske generalne konfederacije kadrov R. Millot je kongres pozdravil s poudarkom, da je sodelovanje jugoslovanskih sindikatov v mednarodnem gibanju pomembno in važno zlasti v borbi za varstvo sindikalnih pravic.

Predstavniki Enotnih, razrednih sindikatov STO Giordano Luxa pa je med kongresom govoril s sodelavcem Tanjuga tudi o zadnjih volitvah v Trstu ter dejal, da so postali kominformovci zavezniški neofašizem v borbi proti demokratičnim silam, zlasti pa v borbi proti Slovensko-italijanski ljudski fronti.

Pri teh volitvah so kominformovci izgubili 5000 glasov in so to predvsem delavski glasovi. Imeli pa bi še večjo izgubo, če se ne bi bili Vidaliču pridružili tudi iz cone B pribeželi irenditisti. »Delavstvo« je naglasil Luxa, čedalje bolj spoznava cilje kominformovcev in čedalje bolj je pripravljeno braniti svojo neodvisnost. Volitve so pokazale, da so se sile, ki se bore za neodvisnost, utrdile.

Govoril je tudi o napakah pri razmestitvi uslužbencev ter navedel za primer, da je na Hrvatskem od 4500 visoko kvalificiranih strokovnjakov v Zagrebu, Splitu, Osijeku in na Reki 2700 takih strokovnjakov, medtem ko je veliko pomankanje osebja z visoko kvalifikacijo v drugih krajih. LR Hrvatska ima 1546 pravnikov, a na službenih mestih v Zagrebu jih je 693. Za pravilno razmestitev kvalificiranega osebja bi se morale v večji meri brigati sindikalne organizacije, prav tako pa bi morale skrbeti, da bi se njihovi člani bolj zavzeli za nadaljevanje in končanje svojih studij. V prvi vrsti pa morajo sindikalne organizacije skrbeti za ideološko izobrazbo svojega članstva.

Razprava o poročilih se še nadaljuje, ker se je priključilo izmed delegatov mnogo govornikov.

Kongresa se, kakor znano, udeležujejo tudi predstavniki sindikalnih organizacij iz Francije in STO. Predstavniki francoske generalne konfederacije kadrov R. Millot je kongres pozdravil s poudarkom, da je sodelovanje jugoslovanskih sindikatov v mednarodnem gibanju pomembno in važno zlasti v borbi za varstvo sindikalnih pravic.

Predstavniki Enotnih, razrednih sindikatov STO Giordano Luxa pa je med kongresom govoril s sodelavcem Tanjuga tudi o zadnjih volitvah v Trstu ter dejal, da so postali kominformovci zavezniški neofašizem v borbi proti demokratičnim silam, zlasti pa v borbi proti Slovensko-italijanski ljudski fronti.

Pri teh volitvah so kominformovci izgubili 5000 glasov in so to predvsem delavski glasovi. Imeli pa bi še večjo izgubo, če se ne bi bili Vidaliču pridružili tudi iz cone B pribeželi irenditisti. »Delavstvo« je naglasil Luxa, čedalje bolj spoznava cilje kominformovcev in čedalje bolj je pripravljeno braniti svojo neodvisnost. Volitve so pokazale, da so se sile, ki se bore za neodvisnost, utrdile.

Ljubljanski pionirji v naravi

V prijazni dolinici med Zlebmi in Golim brdom, sredi košatih gozdov so se v nedeljo utaborili ljubljanski pionirji. Sona, prekrasnega zraka, toplote ter hladne sence pod drejtem, vesolja, tistega prešernega otroškega veselja, polnega radosti ter še obilo zabave povrhu - vsega tega je bilo v nedeljo tu na pretek.

Strelci-pionirji je vzpodbudil tudi najmlajše, da so prijeli za puške - seveda samo za zračne - in pokazali, da znajo stisniti petelina. Na mizi pa je bilo za zmagovalce toliko lepih, pisanih nagrad. Čez dobro uro je bobnar že spet vabil pionirje h kotlom po okusno kosilo. To je bilo spet letanja in roptanja s kozicami. Nato pa spet nazaj k streljanju in igram ob veselih zvokih harmonike.

Starši so iz prijatne sence pod košatimi hrasti opazovali svoje malčke in se iz dna srca veselili z njimi. Zahvaljevali so se predstavnikom Zveze borcev in ostalih množičnih organizacij terena »Tone Tomšič«, ki so za njihove otroke preskrbeli tako lep dan. Toda ta se je kar prehitro nagibal h koncu in pionirji so morali pospraviti šotore ter se posloviti od prijazne dolinice. Marsikateri pionir se je še ponovno v globokem spanju v lepih sanjah povrnil v njo. -k-

Starši so iz prijatne sence pod košatimi hrasti opazovali svoje malčke in se iz dna srca veselili z njimi. Zahvaljevali so se predstavnikom Zveze borcev in ostalih množičnih organizacij terena »Tone Tomšič«, ki so za njihove otroke preskrbeli tako lep dan. Toda ta se je kar prehitro nagibal h koncu in pionirji so morali pospraviti šotore ter se posloviti od prijazne dolinice. Marsikateri pionir se je še ponovno v globokem spanju v lepih sanjah povrnil v njo. -k-

Predsednik MLO Jaka Avšič pripoveduje pionirjem o junaških partizanskih borbah

Ljubljanski pionirji v naravi

V prijazni dolinici med Zlebmi in Golim brdom, sredi košatih gozdov so se v nedeljo utaborili ljubljanski pionirji. Sona, prekrasnega zraka, toplote ter hladne sence pod drejtem, vesolja, tistega prešernega otroškega veselja, polnega radosti ter še obilo zabave povrhu - vsega tega je bilo v nedeljo tu na pretek.

Ob bistrem potoku so vrli pionirji in cicibančki terena »Tone Tomšič« ter šole na Ledini in Vrtači s pomočjo tabornikov postavili šotore. V sredini so zakurili velik taborni ogenj. Ogenj njega pa so še v krogu zbrali vsi mladi izletniki. Prepričani so, vriskali in se šalili. Ko pa jim je spregovoril star partizan o junaških borbah in o krutih fašistih, so vsi obmolli ter ga napeto poslušali. Posebno pa so se razveselili, ko je prišel med nje predsednik mestnega ljudskega odbora Jaka Avšič. »Živel naš general!« je vzklikalo več sto drobnih glasov. Nato so ga dobili v sredino in tudi predsednik Avšič jim je moral pripovedovati o junaških partizanih. Povedal jim je, kako so tudi po gozdovih okrog Katarine kraljevali partizani ter tudi tu preganjali krute, zavojevalne fašiste. Tudi v teh lepih gozdovih in neposredni bližini Ljubljane so kurili partizani ravno take taborne ognje, kot so ga zažgali pionirji. Male, svetlikajoče očke so napeto sledile slehernemu gibu tov. Avšiča. Kar prehitro je minilo njegovo pripovedovanje.

Bobnar je pionirje že klical v vrsto za čaj. Požrtvovalne žene terena »Tone Tomšič« so ga skuhale v velikih kotlih sredi gozda. Poleg sladkega čaja pa so pionirji dobili še vrečico slaščic. Iz vrste za čaj so jo mah-nili k strelišču ob robu gozdne jase. Velik napis »Pozdravljeni« je bil na strelišču.

Starši so iz prijatne sence pod košatimi hrasti opazovali svoje malčke in se iz dna srca veselili z njimi. Zahvaljevali so se predstavnikom Zveze borcev in ostalih množičnih organizacij terena »Tone Tomšič«, ki so za njihove otroke preskrbeli tako lep dan. Toda ta se je kar prehitro nagibal h koncu in pionirji so morali pospraviti šotore ter se posloviti od prijazne dolinice. Marsikateri pionir se je še ponovno v globokem spanju v lepih sanjah povrnil v njo. -k-

Otvoritev letalskega prometa Zagreb-Reka

Reka, 2. junija. Davi ob 8. je pristalo na reškem letališču potniško letalo Jugoslovanskega Aerotransporta, ki je pripeljalo prve potnike iz Beograda in Zagreba. Ob 10.45 je krenilo prvo letalo z Reke v Zagreb. S tem je bila otvorena letalska proga Zagreb-Reka v letošnji sezoni.

POLITIČNI POLOŽAJ V JUŽNI KOREJI

Južna Koreja grozi, da bo izgnala ustanove OZN

Fusan, 2. junija (Reuter): Južnokorejska vlada je včeraj sporočila, da bo ukazala posameznim ustanovam OZN in ustanovam ameriške vlade, naj zapustijo Korejo, če se ne bodo prenehale vmešavati v notranje zadeve Južne Koreje.

rodne skupščine, da naj se razveljavi zakon o izrednem stanju, po katerem je bilo pretekli teden aretiranih več članov skupščine.

General Mark Clark prispel v Fusan — Izjava Trygve Lieja — Mnenja indijskih listov — Ameriški vojniki delajo red na otoku Kodje s pomočjo tankov

Kot poročajo, da general Mark Clark svetoval Sing Man Riju, naj razveljavi izredno stanje in izpusti zaprte poslance parlamenta. Pravijo tudi, da je prišel Mark Clark v Fusan posredovati zaradi stališča, ki ga zavzema južnokorejska vlada do raznih organov Združenih narodov.

Indijski list »Amrita Bazar Patrika« piše, da daje tedaj bolj nemirojno stališče kitajskih in severnokorejskih zastopnikov zelo malo upanja za ugoden izid pogajanj. List meni, da bo prišlo do velike ofenzive severnih sil, če bo prišlo do prekinitve pogajanj.

Nasprotja okoli nemške pogodbe

Poročila — predvsem iz Nemčije in Francije — govori o tem, da splošna pogodba med zahodnimi zavezniki in Adenauerjevo vlado ni naletela na odobravanje, pač pa da se že sedaj čuti proti njej velik odpor.

ki so razpravljali o tem trenutno najaktualnejšem problemu. Značilno je, da sta na kongresu radikalov zarzela isto stališče Herriot in Daladier (kar se redko zgodi!).

ki jih postavlja francoska vlada, ko hoče večjo pomoč za vojno v Indokini in »proste roke« za vodstvo svoje kolonialne politike v severni Africi, kar seveda zmanjšuje njen vojaški prispevek v Evropi.

Za odpor, reki bi lahko: za ogorčenje v Zahodni Nemčiji, govori predvsem odnos federalnih vlad posameznih dežel nasproti osrednji vladi v Bonnu. Zahodnonemški notranji minister je hotel ob podpisu splošne pogodbe na palači bonnskega parlamenta izobesti zastave vseh nemških dežel. Toda deželne vlade so se temu odločno uprle!

ki s tem v zvezi zavrniti tudi pogodbo o evropski obrambni skupnosti. Socialisti niso enotni. Večina, ki jo je vodil Guy Mollet, je sicer naklonjena vladni politiki, toda manjšina na čelu s poslancem Depreurom je dobila 1307 glasov od 3844 in se je postavila proti temu, da bi socialistična stranka podprla ratifikacijo obeh pogodb, ki vključujeta Zahodno Nemčijo v zahodnoevropski obrambni sistem.

Jasno je, da je takšno razpoloženje v zahodnih državah, posebno pa v orientaciji precejšnjega dela javnega mnenja tako v Veliki Britaniji kot v Franciji in Nemčiji, ugodno za igro sovjetske diplomacije, ki spretno izkorišča nasprotja med zahodnimi državami za uveljavljanje svojih propagandnih gesel.

Upoštevati moramo pri tem tudi negotovanje, ki je nastalo v vladajočih krogih Vzhodne Nemčije, ki obsegajo i splošno pogodbo i pogodbo o evropski obrambni skupnosti kot »zločin nad Nemci«. Zaporja meje med Vzhodno in Zahodno Nemčijo naj bi bila samo ena izmed represalij, ki jih pripravljajo sovjetske oblasti v Nemčiji. V tej zvezi se slišijo glasovi, da lahko pripelja izolacija med obema conama Nemčije do nove blokade Berlina, čeprav pravijo poročila iz tega mesta, da se Berlinčani ne vznemirjajo preveč zaradi »voženj in ukrepov vzhodnonemške vlade.

Bojazen Francije in njena zahteva po garancijah, če bi Nemci umaknili svoje čete iz evropske armade, merijo na to, da bi se ZDA in Velika Britanija bolj zavzele za Francijo kot pa za Zahodno Nemčijo, kateri Američani v velikem nezadovoljstvu Francozov skoraj preveč očitno prepuščajo vodilno mesto v Zahodni Evropi.

VOLITVE V ZDA Položaj v republikanski stranki še ni jasen

General Eisenhower je prispel v Washington

New York, 2. junija (Reuter). Volilna kampanja pristavev generala Eisenhowerja in pristave senatorja Tafta postaja zadnje dni čedalje bolj ostra. Poseben pomen pripisujejo izbirnim volitvam, ki bodo v torek v Južni Dakoti. To bo poslednje primerjanje sil med Taftom in Eisenhowerjem pred kongresom republikanske stranke. V tej državi bodo izvolili 14 kandidatov, za katere se bori Taft in Eisenhower.

Po najnovejših podatkih ima senator Taft sedaj 421, general Eisenhower pa 387 delegatov. General Dwight Eisenhower je prispel včeraj v Washington, kjer so mu priredili sprejem z vsemi vojaškimi častmi. Pri sprejemu so bili med veleposlaniki držav članic Atlantskega pakta tudi načelnik skupnega štaba ameriških oboroženih sil general Bradley, ameriški minister za vojsko Pace, minister za mornarico Kimball in letalski minister Finletter.

Odmev v Parizu je bil vse prej kot vzpodbujajoč za organizatorje evropske obrambne skupnosti. Posamezne stranke so imele svoje kongrese, ki so imeli za namen lepe umetnosti zagledati v Murški Soboti Likovna razstava v Murški Soboti

Malik, predsednik Varnostnega sveta New York, 2. junija (UP). Sovjetski predstavnik Jakob Malik je ta mesec predsednik Varnostnega sveta. Krogi OZN pričakujejo, da bodo Sovjeti izkoristili to okoliščino in okrepijo svojo kampanjo, da bi korejsko vprašanje reševali v OZN. Kampanjo v tem smislu je začel Višinski na poslednjem zasedanju Generalne skupščine OZN lansko jesen v Parizu.

Izidi panamskih volitev

Panama, 2. junija (Reuter). Prvak panamske nacionalne patriotske koalicije, polkovnik José Remon je bil včeraj razglašen za predsednika Paname na podlagi volilnih izidov z dne 11. maja. Remon je prišel na mesto Dominga Arosemena, ki je postal predsednik pred enim letom po uporu, v katerem je izgubilo življenje približno 120 oseb. Opozicijske stranke zatrjujejo, da so bile volitve nepravilne, ker so Remonovi pristajali nadzorovali volilni aparat. Remon, je bivši poveljnik nacionalne policije.

Trgovinski sporazum med Japonsko in LR Kitajsko

Tokio, 2. junija (UP). Pekinški radio sporoča, da sta v Pekingu Kitajski in Japonska podpisali trgovinski sporazum, ki določa zamenjavo blaga v vrednosti po 30 milijonov funtov sterlingov za obe stranki. Za Japonsko so sporazum podpisali zasebniki, uradni predstavniki japonskih zasebnih trgovskih tvrdk. Sporočilo pa ne omenja, kakšno blago je namenjeno za izmenjavo.

Kaj nam je pokazal drugi zagrebški vzorčni sejem?

Letos v začetku februarja smo ob zaključku prvega vzorčnega sejma v Zagrebu opozorili na nekatere nezdružive pojave v naši trgovini, ki so na sejmju prislili do izraza. Trgovska podjetja, zlasti grozistična, so si na tem sejmju prizadevala zagotoviti si za vsako ceno čim več blaga, po možnosti kar za vse leto, kar vsekakor ni bilo v skladu z dosegeno stopnjo stabilizacije na našem trgu in s stanjem v naši nadrobni trgovini, ki je morala že lani proti koncu leta ugovoriti, da potrošnik ne kupuje več vsega, kar mu trgovina ponudi, marveč temeljito izbira, zahteva kvalitativno blago in dobro pretehta, kaj bo kupil in koliko bo plačal. Teh sprememb na trgu pa trgovska podjetja, zlasti grozistična, takrat še niso pravilno ocenila.

Docela drugačno sliko nam je nudil drugi letošnji vzorčni sejem v Zagrebu, ki je bil od 23. do 29. maja v novem delu zagrebškega velesejma in ga je, enako kakor prvega, priredila Trgovinska agencija FLRJ iz Beograda.

žil zagrebški »Vjesnik« o tem, kdo je najbolj polklican organizirani vzorčni sejem. »Vjesnik« je očitno Trgovinski agenciji, da je imela bolj pred očmi svoj zaslužek kakor pa potrebo, da se ta vzorčni sejem razvije v bodoči nacionalni sejem naše socialističnega gospodarstva in v revijo naših gospodarskih uspehov. Potrebo takega velesejma, dostopnega najširši javnosti, tem bolj občutimo, odkar je jesenski velesejem v Zagrebu dobil čisto komercialni izvozno-vozni značaj. Perspektiva razvoja vzorčnih sejmov v nacionalne velesejme (pa naj si bodo v Zagrebu ali Beogradu) res ni mogoče pričakovati od podjetja, ki je še nedavno kot izključni monopolist prodajalo uvoženo kavo in drugo zelo iskano uvožno blago in se danes ukvarja z nalogo improviziranih sejmov, (ki je ne da iz rok), jutri pa bo morda že reorganizirano ali celo likvidirano.

KULTURNI RAZGLEDI

Simfonični koncert novih del sodobnih slovenskih skladateljev

Dirigent: Jakov Cipel I. O programski politiki

Z intervjujanci na vseh naših foruh, s protesti in prošnjami so štirje slovenski skladatelji dosegli pri upravi Slovenske filharmonije ta večer slovenske glasbe, ki je privabil na premiero polno dvorano zainteresirane občinstva, vtem ko je bila repriza v znamenju krize v koncertnem obisku slabo obiskana. Uprava SF ima dvojno merilo za sprejem naših del na program: Za eno ni potrebna komisija ne umetniški svet, za druga pa so potrebna komisijška poslušanja, na katerih izjavit orkester v naravnost skandalozni obliki tudi dela nezahvalnih skladateljev, nakar jih komisija, ki ne dobi niti partituro na vpogled, odkloni. Tudi argument, da naša dela odganjajo publiko, velja samo

gladko tekla. Ni pa moglo biti govora o kakih detajlnih izprijenostih, saj niti notalno niso bila dela izvedena brezhibno, kar gotovo ni krivda dirigenta, ki ga poznamo kot enega najvestnejših delavcev na polju naše glasbe. Zanimivo je tudi, da je bila v vprašanju ponovitve koncerta, češ da se zaradi slabega obiska ne izplača, čeprav je premiera prinesla inkaso, ki je kril stroškov drugega večera. Upravnik je otežkočal koncert, čeprav so trije od štirih komponistov absolvirali kompozicijo pri njem. Drugo vprašanje je kvaliteta izvedenih del; to je: ali bi pri katerem od njih obstajal razlog, da se sploh ne pusti izjaviti. Megalomanski princip, da morajo biti naše skladbe na ravni skladb najvidnejših evropskih skladateljev, če hočejo biti izjavljane, je treba seveda ovreči, ker čeprav imamo nekaj takih skladb, ki vzdržijo evropski kriterij, so tudi te skladbe — čeprav reklamirane kot viški slovenske tvornosti — dosegle pri izvedbah v inozemstvu zelo poverljive, delno tudi negativne ocene. Pri uporabi absolutnega merila to tudi ni čudno, kajti komponista, ki bi dosegel ne samo po kompozicijski tehniki, ampak tudi po osebnih notih in

nacionalni svojskosti v internacionalni primerjavi priznanje adekvatnosti ali pa celo superiornosti, mi Slovenci še nimamo. O tem si moramo biti na jasnem — o tem bi si bil takoj na jasnem vsak zunanji stojič razgledan glasbenik, ki bi presojal našo glasbeno tvornost. Torej skromnost, zmernost in upoštevane pomanjkanja tradicije v naši glasbeni tvornosti bi moralo biti vodilo pri presoji mladih skladateljev. Vtis, ki ti je nehoti ostal od tega koncerta, je bilo veselje, da imamo pri nas naenkrat toliko mladih ljudi, ki obvladajo velike oblike, ki znajo dostojno pisati za simfonični orkester, kar je bilo še pred nekaj desetletji redko tvegan poskus za vsakega doma živčnega slovenskega skladatelja. Poglejte si to neskončno vrsto komponistov okoli »Novih skordov! Kje je kakšna simfonija? V vsem eden ali dva in to ponesrečena, skromna poskusa. Danes pišejo simfonična dela od mlajših: Ciglič, Krek, Lajovic (ml.), Lovc, Mičur, Prek, Ramovš i. dr., od starejših: Arnič, Bravnar, Lajovic, Lipovšek, Kozina, Kogoj, Škerjanec, Svara, Zebre i. dr. Torej v imenih velik razcvet. Vsi mlajši z izjemo Kreka pa

niso imeli do danes, to je dve do tri leta po absoltentem koncertu niti ene izvedbe svojih del, kar ima čisto jasno za posledico, da ne komponirajo več, da se ne razvijajo in da vidijo v komponiranju simfon. glasbe neko naporčno, nevhvalno in nepriznano delo, ki je povrh vsega še nezaželeno od tistih, ki imajo v rokah vse možnosti, da onemogočijo njih izvedbo. Akcija štirih mladih komponistov, da se te metode onemogočijo in da tako gledanje na

Medtem ko je na januarskem sejmju promet dosegel 40 milijard din, so na drugem sejmju razstavljali po nepopolnih prijavih prodali v prvih štirih dneh za okrog 45 milijarde din (od tega za 2,7 milijarde din tekstilnega blaga) in je do konca prireditve promet dosegel okrog 6 in pol milijarde, torej znatno manj kakor v januarju in je to tudi sprito velikih nakupov na januarskem sejmju razumljivo. Trgovina je navzlic bogatemu in kvalitetnemu asortimanu proizvoznih podjetij kupovala le tisto, kar potrebuje za takojšnje obdobje, fiksnih terminskih poslov pa skoraj ni bilo. V ostalem pa tudi čas za ta sejem ni bil ravno primeren. Za poletno sezono je bila prireditve prepozna, za jesensko in zimsko pa prezgodnja.

Posamezna podjetja, ki so prišla na trg z novimi proizvodi ali vzorci in z najboljšim kvalitnim blagom, so navzlic splošni rezerviranosti kupcev dosegla kar lepe kupčijske uspehe. Pa tudi ne vsa. Tako je n. pr. podjetje »Jugovinila« poleg že znanih izdelkov ponudilo svoje nove proizvode, kakor lepe preproge, podobne linoleju,

Med razstavljalci in obiskovalci je vzbudila precejšnjo pozornost polemika, ki jo je sprožila zagrebški »Vjesnik« o tem, kdo je najbolj polklican organizirani vzorčni sejem. »Vjesnik« je očitno Trgovinski agenciji, da je imela bolj pred očmi svoj zaslužek kakor pa potrebo, da se ta vzorčni sejem razvije v bodoči nacionalni sejem naše socialističnega gospodarstva in v revijo naših gospodarskih uspehov. Potrebo takega velesejma, dostopnega najširši javnosti, tem bolj občutimo, odkar je jesenski velesejem v Zagrebu dobil čisto komercialni izvozno-vozni značaj. Perspektiva razvoja vzorčnih sejmov v nacionalne velesejme (pa naj si bodo v Zagrebu ali Beogradu) res ni mogoče pričakovati od podjetja, ki je še nedavno kot izključni monopolist prodajalo uvoženo kavo in drugo zelo iskano uvožno blago in se danes ukvarja z nalogo improviziranih sejmov, (ki je ne da iz rok), jutri pa bo morda že reorganizirano ali celo likvidirano.

Likovna razstava v Murški Soboti Dr. Danilo Svara

Po obisku jugoslovanskih novinarjev v Franciji

Dežela starega in novega prijateljstva

Tradicionalno francosko-jugoslovansko prijateljstvo je bil refren, ki se je obvezno ponavljalo na vseh pregostoljubnih sprejemih po najodličnejših francoskih ustanovah, v zdravilnicah in razgovorih s političnimi zastopniki, novinarskimi tovariši in drugimi delavnimi ljudmi na vsej naši poti od severa do juga Francije, ki smo jo kot gosti Zveze francoskega demokratičnega tiska pod vodstvom njenega sekretarja in organizatorja našega obiska Clairea Gerarda Lagardea pravkar zaključili.

Slavolok zmage v Parizu

To prijateljstvo se je izražalo ne morda toliko v sicer protokolarno brezbarvni, a diplomatsko brezbarvni izjavi zastopnika francoskega zunanjega ministrstva Guya De la Tourneilla, ki je po lahko izmknjenem odgovoru na naše vprašanje o londonski konferenci in Trstu, čes da londonska konferenca ni noben prejudic za rešitev tržaškega vprašanja, ki naj bi ga Jugoslavija in Italija sporazumno rešili, pri čemer bi Francija lahko igrala posredovalno vlogo, (vse odločneje se je zavzel proti kritičnim interesom našega naroda v Trstu v svojem govoru poslanec in bivši minister Jean Meunjeur v Toursu), potrdil, da osnova za najboljšo razumevanje med Francijo in Jugoslavijo obstaja in da ni nikoli prenehala obstajati, — kot v prisrčni gorjanski zadregi že postarane ga župana iz Villarsa v Grenobelskih Alpah, ki nam je, videč, da ne bomo mogli sesti v tamkajšnjo žično železnico, ker ni bilo na mestu pogonskega inženirja, sam nabral in razdelil šopke travniških marjetic, ali v toplini, s katero nas je sprejel v dvorcu na Ellisejskih poljanah prvi Francoz — predsednik francoske republike Vincent Auriol. »Brez protokola — je dejal Auriol — o prijateljstvu vam govorim od srca. Zelim, da bi se to prijateljstvo v bodoče še bolj poglobilo. Sporocam iskrene pozdrave maršalu Titu in jugoslovanskemu ljudstvu.«

To prijateljstvo je bilo zapisano tudi v naših zastavah s peterokrako, ki so jih v Arrasu, Lensu, Marseilleu, Grenobleu. Nici in drugod sesili za naš prihod in jih obesili družno s trikoloro, to prijateljstvo je govorilo tako iz prefinjene pozornosti, s katero so nas med melodijsko opernega orkestra in sredi bujnih nageljnol in lesketajočih se lestencev empire dcorane »Massena« sprejeli v Nici, kot iz preprostega sprejema v nizki sobici socialistične federacije za rudarsko področje Pas de Callaisa v Lensu s obledelimi slikami socialističnih voditeljev po stenah, ali še bolj preproste ugotovitve ladjeniškega delavca v St. Nazaireu, ki mi je, ko je izvedel, da smo iz

Jugoslavije, dejal: »Ne vem čisto dobro, kje je Jugoslavija, vem pa, da je to dobra dežela za delavca.«
Našemu obisku je posvečalo časopisje, zlasti tisto, ki je vladnjeno v Zvezo demokratičnega tiska Francije, največjo pozornost. To, da nas bo »Humanité« nagovorila s trockistično-hitlerjanskimi Titovimi agenti, smo pričakovali, presenečeni smo bili pa nad obširnimi stolpci, ki so spremljali našo pot po številnih francoskih listih, kamor koli smo prišli, v skupnih milijonskih nakladah. Avantgarde de la Republique — pariški »Franc-Tireur« naš je prvi pozdravil, za njim pa so se vrstili ostali. »Pozdravljamo jugoslovanske partizane, ki so tako odlično pomagali pri zmagi nad Hitlerjem in ki danes v korist naš stojijo na budni straži proti stalinski nevarnosti. Z občutkom dolgovane hvaležnosti sprejemamo v svoji sredini svoje tovariše — jugoslovanske novinarje — je med drugim zapisal arabski »Libre Artoise«, čigar ustanovitelj je Guy Mollet. »Svojim dragim tovarišem, ki so povečini sodelovali in oboje borbi za svobodo — ta osvobodilna borba je stala južno jugoslovansko ljudstvo več kot 1.700.000 žrtv — izražamo bratško dobrodošlico« — je omenil pod naslovom »Kadar govori srce«, list »Dauphiné Libéré« iz Grenoblea, kjer je bilo med zadnjim vojnem središčem odporne gibanja Francije. »La Nouvelle republique« iz Toursa nam je posvetila kar tri članke. Navajajoč pod naslovom »Sprejem jugoslovanskih novinarjev — manifestacija prijateljstva med obema državama«, izvlečke iz govorov v Nantesu, list »Resistance de L'Ouest« med drugim piše: »Vaša naloga je danes veličanska, vendar ne taka, da bi mogla prestrašiti tako pogumno ljudstvo, kot je vaše, ljudstvo, ki ni nikoli barantalo niti štediti svoje krvi, niti svojih na-

Delegacija jugoslovanskih novinarjev v družbi francoskih kolegov v Touraini

porov. Bodite prepričani, da francoski narod, ki ni nikoli odtegnil odločnega prijateljstva tako mlademu in pogumnemu ljudstvu kot je vaše, spremlja vsa vaša prizadevanja z največjimi simpatijami.«
Tako in podobno so o našem starem in novem prijateljstvu govorili in pisali in o vseh teh zvezah sem našel tudi dokumente.
Ne mislim tu na Slavolok zmage Velike armade v Parizu vklesano ime Raguse — Dubrovnik, kar me je spomnilo na verze našega prvega slovenskega pesnika »Napoleon« reče: »Ilirija vstan!«. Tu mislim na

visoke hrame francoske kulture, na Sorbonno, na Louvre in druge, na bregove Seine in mandsarde Monmartra, kjer so iskali novih izrazov naši umetniki, na dolge sezname srbskih studentov, ki so med prvob svetovno vojno na stroške francoske vlade studirali v Grenobleu in drugod, mislim na dopolnjujoče gospodarstvo, ki sem ga razbral iz močnega francoskega razstavništva in našega paviljona na pariškem velesejmu, zlasti pa mi slim na živo zvezo, ki sem jo našel na poljanah mrtvih za skupno svobodo. Tih sem stopal med tisočermi belimi križi v Loretu, Villiers-Bretonneuxu in drugih množičnih pokopališčih vojakov iz prve vojne na Severu, s spoštovanjem sem se odkril pred visokim spomenikom padlim Francozom iz Poilus d'Orienta na marsejski obali pred samotnim spomenikom padlim borcem odporne gibanja v skalnatem Vercorsu. Pripovedovanji starega dr. Tessiera iz Nantesa, podpredsednika francoske federacije bivših borcev na solunski fronti, in organizatorja odporne gibanja v zadnji svetovni vojni v Dofineji Richerota o njegovem prijatelju, mladem Jugoslovancu, ki je pod imenom »Lieutenant Francois« padel leta 1944 v borbi francoskih partizanov proti Nemcem v grenobelskih hribih, sta se med seboj dopolnjevali. Več kot polovico razrušeni Amiens sredi živahne odnove, v kateri rastejo lične stanovanjske hiše za nekdanje vojne žrtve, in besede našega tamkajšnjega prijatelja Henrya Mairea, da je zmaga prazna, če ni zmaga stalna, so me spomnile na stotere naše opustošene kraje in na našo obnovo, ki je brez odnora sledila vojski zmagi in ki je brez odnora za tem prešla v novo veliko socialistično graditve.
In v tej naši socialistični graditvi sem našel dokument tega, kar dela naše staro prijatelj-

stvo — novo. Danes je Jugoslavija povprečnemu Francozu dobro znana, oziroma vsaj veliko bolj kot je bila pred leti. Nekateri jo poznajo iz solunskih spominov, drugi po njeni zanimivi folklorji in turizmu — prav zdaj je v Parizu razstava jugoslovanske ljudske umetnosti, v Nici pa razstava jugoslovanske umetniške fotografije — tretji po jugoslovanskem nogometu, četrti po čem drugem. Gotovo pa je, da je Jugoslavija danes najbolj znana po tem, da v njej neko sicer majhno, a pogumno ljudstvo pod vodstvom še pogumnejšega voditelja gradi socializem. Francoski človek, ta duhoviti, demokratični prepri-

ljev v stoterih podobah se prelivajočega Pariza, resnega industrijskega Severa, mehke pokrajine ob Loiri, južnjanske Provence in drugih francoskih pokrajin, ki se med seboj vse razlikujejo, a vendar dopolnjujejo v eno celoto, ta prepričeval je bil že od nekdanje revolucionarne, neugnan iskalec socialne pravice in novih oblik boljšega življenja. Velika francoska revolucija je visoko dvignila zastavo njegove napredne misli vsemu svetu, čeprav so jo obkrožali sovraženiki od vseh strani. Danes je ta zmagovalci Marseljeza okamenela na pol poti — v sicer umetniško živi, a vendar kameuniti Rudovi skupini na Slavoloku zmage, ki jo hodijo občudovati kot dragocen spomenik preteklosti tisoči radovednih turistov iz vsega sveta. Res da je danes v Franciji splošni standard precej visok in da so demokratične vsloščine široke, da je v Trianonu ni več Marije Antoinette in da se vhod nekdanjega kraljevskega vrta zapira z železom, naša revolucija obkrožena od sovraženikov od vseh strani — analogija z veliko francosko revolucijo — je morda resnično privlačna zanimivost, ki kaže francoskemu delavskemu gibanju pot iz slepe ulice. Izmenjava izkušnje naše socialistične graditve z izkušnjami socialističnega gibanja v Franciji — tu mislim zlasti sproščenost v diskusiji in samokritiki — za kar so dani vsi pogoji v bodočnosti — o tem se je izrečno izrazil tudi sam generalni sekretar francoske socialistične stranke Guy Mollet — bo gotovo prispevala k nadaljnji krepitvi, naprednih sil v Franciji, k utrditvi njenega mesta v svetu in splošnemu miru. Rudova Marseljeza se bo premaknila — ne samo v besedah zgovornih ciceronov, ki trdijo, da je kip tako dinamičen, da se kaže, kot bi se premikal — ampak zares, z živim zaledjem onih čudovitih francoskih ljudi in Etoile ne bo več samo križišče bliskajoče se reke limuzin, ki se stekajo vanjo z vseh pariških avenij, ampak resnično Vrata zmage, skozi katera bo spet teklo križišče naprednih poti vsega sveta. In na teh poteh se že danes začnemo srečavati s Francijo, deželo starega in novega prijateljstva.

B. Pogačnik

OBVESTILO GLEDE OTROŠKEGA DODATKA ZA UČENCE INDUSTRIJSKIH SOL

Glede na to, da se učencem Industrijskih sol dejansko ne izplačuje nagrade po predpisih Uredbe o nagradovanju vajencev (Ur. l. FLRJ št. 16-52), obveščamo vsa prizadeta podjetja, da lahko začasno od 1. aprila t. l. dalje izplačujejo staršem teh učencev otroški dodatek v višini 2000 din na mesec — 1300 din v denarju, 700 din pa v industrijskih bonih — kolikor so sicer podani pogoji po določilih Uredbe o dodatkih za otroke (Ur. l. FLRJ št. 48-51) oziroma Navodila k tej uredbi (Ur. l. FLRJ št. 14-52). Ta izplačila grejo za sedaj v breme socialnega zavarovanja in se bodo pri kazni ureditvi tega vprašanja obracunala bodisi z nagradami, ki bodo učencem industrijskih sol naknadno priznane, ali pa z otroškim dodatkom, kolikor bo zanje določeno leta namesto nagrade. Zato je potrebno, da podjetja zadevna izplačila posebej evidentirajo. — Svet Vlade LRS za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

VREME

Napoved za torek 3. junija. V noči od ponedeljka na torek povečana oblačnost, vendar brez bitvenih padavin. Čez dan lepo, sončno vreme. Temperatura brez bistvene spremembe.

Zmaga naših telovadcev nad Švicarji

V nedeljo je bil v Subotici pred približno 7000 gledalci dvoboj v športni telovadbi med moškima in ženskim vrstama Jugoslavije in švicarske telovadne organizacije »Satius«. Jugoslovanska reprezentanca je zmagala z rezultatom 423,55 : 417,10 točke. V tekmovalju moških vrst so zmagali Švicarji v razmerju 233,55 : 232,25, medtem ko je ženska vrsta Jugoslavije zmagala z rezultatom 181,30 : 183,65. Najboljši tekmovalci pri moških

so bili Josip Kujundžić z 46,10 točke Kurt Hausmann 46,90 in Alfred Brendli 46,30; pri ženskah pa Tezeza Kocić 39,25, Anka Drinić 38,55 in Edith Bucher 38,20.
Tekmovalju so med drugimi prisostvovali predsednik zveze za telesno vzgojo FLRJ Partizan Josip Rus in predstavniki švicarskega posianstva v Beogradu.

SOLANJE LAVINSKIH PSOV

Konec marca in prve dni maja sta bila v Tamarju in pod Storžičem tečaja za solanje lavinskih psov, ki sta pokazala, da imamo vse pogoje za usposabljanje večjega števila psov. Zamisel, da se psi uporabljajo za iskanje ponesrečenec izpod snežnih plazov, je prišla k nam iz tujine, kjer se s tem načinom že nekaj časa uspešno okoristijo.
Pes, ki je spremljevalec človeka, se da usposobiti za različne nalo-

velja še posebej za lavinske pse. Velja običajne dressure, s katero ima vodnik psa popolnoma v obvladavi zahteva solanje lavinskega psa še posebne vaje na snegu oziroma na plazovih. To nalogo sta imela tečaja v Tamarju in pod Storžičem, tretji pa bo konec junija na Vršču. Na obeh tečajih so morali psi na pr. iskati različne predmete, ki jih človek navadno nosi s seboj in ki so bili skriti pod plazom, tako da zanje niso

Lavinski psi s svojimi vodniki na tečaju v Tamarju

ge, ki jih človek z mnogo slabše razviti čutili ne more opravljati. Pes ima sicer že prirojene lasinosti in pr. lovski pes, vendar mu jih mora človek še izpopolnjevati. Vse to zahteva vztrajnega dela in ljubezni človeka do psa. Prav zaradi tega se je začela razvijati moderna kinologija, ustanovljati razne organizacije, ki imajo namen pospeševati mladino, gojiti in vzrežati pse čiste pasme. Poleg teh organizacij imamo pri nas Klub ljubiteljev športnih psov, ki lahko največ prispeva pri vzgoji in vzreji psov.

Solanje psa za določene namene zahteva precej trdega dela, kar

vedeli lastniki psov. Po prvi preizkušnji so udeleženci tečaja izklopali globoke jame, kamor se je zakopal človek. Te jame so potem s snegom zasuli in stekali tako, da na terenu ni bilo videti nobene spremembe. Naloga psov je bila, da so te ljudi našli. Psi so svojo nalogo zadovoljivo opravili.
Gorska reševalna služba, ki je v prvi vrsti zainteresirana za vzgojo lavinskih psov, je našla popolno razumevanje pri pristojnih oblastih, kar daje upanje, da bomo tudi pri nas kmalu imeli dobre lavinske pse. Ki jih vzgaja naš priznani strokovnjak Janez Klemenčič.

ODPRTO PRVENSTVO LJUBLJANE V NAMIZNEM TENISU

Kranjčani brez resnega tekmeča

Drugi republiški turnir, ki ga je imela nedeljo organizirati Kranj, kot odprto prvenstvo Ljubljane, je pokazal, da se vrstni red v moči med najboljšimi ekipami Slovenije od lani ni dosti spremenil. Kranjčani so bili tudi na tem turniru daleč pred ostalimi, čeprav so doživeli v zadnjih ekipah neprijeten poraz. Obe njihovi moštvi sta namreč izpadli v polfinalu. Drugo moštvo so zasedli igralci

Krima, predvsem zato, ker so nastopili v vseh disciplinah. Pohvaliti moramo komaj ustanovljeni ekipi Partizan — Rakek in Ilirija — Ljubljana. Nastopilo je tudi moštvo doma JLA iz Ljubljane. Zelja je, da bi njihovi igralci sodelovali tudi na prihodnjih turnirjih. Končni rezultati so bile:

V Radgoni so zgradili 'hipodrom'

Klub za konjski šport v Gornji Radgoni bo 8. junija slovesno odprl novi hipodrom, ki bo med največjimi v severovzhodni Sloveniji. Na dan otvoritve bodo priredili velike konjske dirke, pri katerih bodo sodelovali najboljši konj-tekmovalci iz vse Slovenije.
Hipodrom so zgradili večnoma iz lastnih sredstev, pri čemer so opravili več tisoč prostovoljnih delovnih ur. Zunanja steza hipodroma je dolga 1500 m. Na hipodromu bodo zgradili tudi lahko atletske tekališče, igrišča za odbojko in košarko ter ostale športne naprave.

MOSTVENO — moski (8) Projektor II 5:0; Krim: Gregorčič 5:3; Projektor: Krim 5:1; ženske (4): Projektor I: Projektor II 3:0; mladinci (4): Gregorčič: Krim 5:3; mladinci (3): Krim: Projektor 3:2; POŠAMEZNO — moski (35): Rebolj: Jeram 2:0; Kocijan: Valenter 2:1; Rebolj: Kocijan 2:0; ženske (11): Kancjan: Anzelc 2:0; Pogačar: Geršak 2:1; Kranjc: Pogačar 2:1; mladinci (16): Heblš: Valenter 2:1; Antolinc: Kocijan 2:1; Heblš: Antolinc 2:0; mladinci (4): Vidmar: Preša 2:1; DVOJICE — moski (7): Kosmač-Kocijan: Strumbi-Jeram w. o.; ženske (4): Vidmar-Geršak: Kranjc-Pogačar w. o.; mladinci (5): Saček-Valenter: Heblš-Kovacic 2:0; mladinci (2): Vidmar-Holly: Preša-Bartenjer 2:0; — mešano (9): Kranjc-Petrovič: Pogačar-Rebolj 2:0.

Drobne zanimivosti

Telesnografsko društvo Partizan v Kranju skrbi za razvoj košarke, ki dobiva v zadnjem času med mladino čedalje več pristašev. Kranjčani so po daljšem skupnem treningu odigrali te dni prvi tekmo, in sicer s Partizanom iz Merkurja. Tekma je bila izenačena, a bili moštvi bolj izenačeni kakor kaže rezultat.
Košarkarji Proleterja iz Zrenjanina so v prvenstveni tekmi vzhodne skupine premagali Borac (Cačak) 35:33 (21:22).

PRVENSTVO UNIVERZE V NOGOMETU

Metalurgi vodijo

V finalnem tekmovalju prvenstva univerze v nogometu vodijo metalurgi, ki so premagali agronome 4:2 (2:0). Tekma med metalurški in agronomski ekipama bo igrala Rabar z Eldelmanom, Rosetto pa z Engelsonom. Stanje pred zadnjim kolo: Rabar 8, Rosetto in Engels 7 (1), Eliskases 6 in pol (1) itd.

ŠAH

Rabar vodi v Sao Paulo. Po desetem kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Sao Paulu je na čelu tabele jugoslovanski mojster Borislav Radović. V zadnjem kolu bo igral Rabar z Eldelmanom, Rosetto pa z Engelsonom. Stanje pred zadnjim kolo: Rabar 8, Rosetto in Engels 7 (1), Eliskases 6 in pol (1) itd.

Prva partija dvoboja Reshevsky - Glisgor

Prva partija dvoboja Reshevsky - Glisgor je bila izenačena, vendar je bila prekinita v boljšem položaju za Reshevskega.

Jož. Stok - Korotan: 15

V REVIRJIH JE ZAŽARELO

Na česti smo pustili samo stražarja, ostali pa smo odšli v bližnjo lovsko kočo.
Bili smo utrujeni in lačni. V jutranjem hladu smo drgetali od mraza. Zakurili smo ogenj in nekaj malega pojedli.
Ko smo hoteli leči k počitku, je stražar zakričal:
»Osební avto se bliža!«
Planili smo proti določeni položajem. Trije smo bili samo še 150 metrov od ceste, ko smo zagledali živo Olimpijo. Avto je vozil z veliko brzino.
Najbližji smo začeli streljati, toda avto se ni zmenil za krogelje in je drvel proti Sv. Pavlu.
Pretekli smo ovinek in ga ponovno napadli. Sedaj smo uspeli. Vozilo je zaškrtalo in se zarilo v ilovnatno zemljo.
Se preden pa se je avto ustavil, je skočil iz njega neki nemški oficir in se poglaval v dolino. Četudi smo ga zasledovali, ga nismo mogli več dohiteti. Ujeli smo njegovega spremljevalca, ki je padel na bregu in tudi sofer je podlegel ranam.
Zaplenili smo važne dokumente, kajti nemški kapetan je imel namen, obiskati vse gestapovske centre na Štajerskem. Pozneje smo tudi izvedeli,

da je bil to precejšnja Hitlerjeva zvečina, odlikovan z železnim križcem. Imel je posebno nalogo, ki mu jo je poveril načelnik Steindl.
Avto smo zažgali in se vrnili v kočo.
Uro pozneje so se vrnili tovariši, ki so zasledovali nemškega oficirja. Povedali so, kako so zvedeli od nekega kolesarja, da je nemški oficir pritekel v St. Pavel in se zgrudil.
Kmalu zatem so nas obveščevalci obvestili, pa tudi sami smo opazili, da prihajajo iz Savinjske doline proti Veliki Reki vermani, iz trboveljske strani pa rinejo v hrib policisti. Vseh jih je bilo okoli 450. Hoteli so nas presenetiti.
Držali smo se stare partizanske taktike ter nismo hoteli sprejeti borbe, ki nam jo je vsiljeval sovražnik. Razdelili smo se na dve patrolji ter odšli vsak na svoj konec. Mali je s svojo patroljo krenil na Kal, Janez pa v Knezdolu, kjer je s svojimi borci kar podhvep prepeval po vasi in se tako norčeval iz nemške soldateske.
Vzhodno od Mrzlice smo v mraku naleteli na nemško policijo, ko nam je hotela postaviti zasado. Nemški zaupniki na terenu so jo obvestili, da

gremo v smeri Kala, zato nas je hotela presenetiti. Hitro smo zavzeli položaje na robu hriba in jih prehiteli.
Borba ni trajala dolgo. Nemci so nas hoteli na vsak način vreči s položaja, kar jim pa ni uspelo. Z jurišem smo jih poglali v beg. Tako so tekli, da so med drugim izgubili dve vojaški torbi.
Se isto noč sem odšel k Materi na Kal, kjer sem se sestel s Stajerčevimi patroljami, ki se je vrnila iz Rimskih Toplic. Fantje so mi pripovedovali, kako so iz zasede napadli motorno kolo s priklopi in potokli dva policista.
Po polnoči, 21. aprila, smo odšli v Hudo jamo ter v bližini Rečice postavili zasado nad cesto, kjer smo čakali gestapovca in nekdanjega komandanta vermanov Havbota, ki je hotel vasovlat k svoji priležnici Justici. Čakali smo ves dan, vendar ga ni bilo.
V mraku smo odšli v vasico Slivno, kjer smo pri nekem bogatem kmetu, ki je bil navdušen za veliki Rajh, rekvirirali hrano, neko vaščanko pa smo zaradi slabega zadržanja posvarili.
Vse patrolje so bile v tistih dneh zelo aktivne.
Janezova je bila v Zagorju, kjer je kaznovala nekega gestapovca. Ko se je vračala, je postavila pod Malim Vrhom nad Repnikom zasado, na padla bunker verkušev in tri podrla. V bližini Zagorja si je nabavila hrane

Borisek Janez - Roman, kot komandir Zagorske patrolje v marcu 1944, na Cebinovem

je patrolja vračala v taborišče, je padla v zasado, toda rešila se je brez izgub.
Malijeve patrolje je v tistih dneh zaplenila v Trbovljah nekaj pušk manjeric in precej uniform, obracunala z nekimi izdajalskim izvrškem in mobilizirala večje število rudarjev. V Bobnu je rekvirirala 40 kg sladkorja in nekoliko masti ter druge hrane. Zaseda nedaleč od trgovine se je udarila z Nemci. V Hrastniku je dvignila več sanitetnega materiala, ki ga je poslala v odred. Tudi s cigaretami se je zalobila.
Stajerčeva patrolja je v bližini Marna požgala 26 telefonskih drogov. Nato je izvršila mobilizacijo v Hudi jami. Rudniško napravo pri vzpenjači je demolarila, tako da je bilo obratovanje spet začasno ustavljeno.
S Kala sem z Antoneskom odpravil na Cebinovo, kamor je prišla tudi Janezova patrolja.
Po kosilu, ki nam ga je prinesel Kostja, smo imeli prijetno zabavo. Janez je preoblečen v civil prisrkel pletenko vina, Pavla pa je poskrbel za boljši kruh. Menim, da je bilo to 23. aprila. Zvečer smo se borci poslovlili od Antoneska in Boruta, ki sta v mraku odrinila v šolo na Dolensko. Pred odhodom mi je Antonesko zaupal nalogo, ki jih je do sedaj vršil sam. Janezova patrolja je iz Cebina odšla na akcijo proti Semniku. Mene je pol

zanesla v Ravne. Mali mi je pripovedoval, da je iz Hrastnika dobil odgovor, da sta se zdravnika odločila za odhod med partizane.
V ponedeljek 24. aprila sem v družbi Malijeve in Stajerčeve patrolje taboril na Speljci. Popoldan je iz Laskega prišel obveščevalec z novico, da nameravajo Nemci narediti v osnovni sili pri Sv. Jederti svojo postojanko že naslednji dan. Isti namen so imeli tudi v Rečici.
Razdelili smo se v dve patrolji, ena je šla v Rečico, druga proti Sv. Jederti.
V šoli pri Sv. Jederti smo imeli težave s hišnico, preden smo jo spravili iz zgradbe. Pomagali smo ji znesti njene stvari na plan, kakor tudi slovensko knjižnico. Nato smo metali klopi na kupe, kakor tudi drugo šaro in nemške slike, ter vse skupaj zažgali. Takrat je bilo to manjše zlo, kot če bi dopustili, da se tam vgneždi sovražnik.
Nesreča pa je hotela, da se je ogenj v prithičju močno razveljal in zaprl pot Stajercu, ki je podtikal ogenj v prvem nadstropju. S skokom skozi okno je nezavesten teledbil na tla, vendar ni bilo hudo.
Ko smo zapustili Sv. Jedert, je Mali na ves glas trobil z gasilsko trobento, ki jo je nedavno zaplenil v Kleku. S tem je priklical nemške gasilce, vendar niso imeli kaj gasiti.